רודניק וורצל ושות' רואי חשבון
Rudnick Wurtzel & co.c.p.a.s
רחוב ירמיהו 78 ירושלים
מיקוד 94467
טלפון: 02-5002747 פקס: 02-5002748
Email: info@rv-cpa.com

תבחינים למטרה ציבורית לעניין הטבות

לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה

רודניק וורצל ושות' רואי חשבון Rudnick Wurtzel & co.c.p.a.s
רחוב ירמיהו 78 ירושלים
מיקוד 94467
טלפון: 02-5002747 פקס: 02-5002748
Email: info@rv-cpa.com

לקוחות וחברים יקרים,

במהלך שני העשורים האחרונים גדל באופן משמעותי מספר ארגוני המגזר השלישי הפועלים בישראל. במקביל, התגברה ההכרה במעמדם וביכולתם לקחת חלק בעשייה הציבורית.

ברשות התאגידים רשומות כ-36,000 עמותות וחברות לתועלת הציבור. על פי הערכה כמחצית מהן פעילות. לפי רישומי רשות ה מיסים לישראל כ-22,000 ארגונים המסווגים כמלכ"ר לפי חוק מס ערך מוסף. כ-21,000 גופים מסווגים כ"מוסד ציבורי" לעניין סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה יחד עם זאת רק כ-5,200 ארגונים הוכרו לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) באופן אשר התורמים לארגונים אלו זכאים לזיכוי מס.

סעיף 46 לפקודה נועד לסייע לפעילותם של מוסדות ציבור באמצעות הענקת זיכוי ממס בגין תרומות שהועברו אליהם. על רקע הנתונים לעיל ועל רקע טענות בדבר אי סדרים במדיניות רשות המיסים בנושא מתן הכרה לפי סעיף 46 ובעקבות בג"צ עמותה לויפאסנה בישראל מינה (2013) שר האוצר דאז ועדה ציבורית בראשות השופטת בדימוס שרה פריש, שמטרתה, בין היתר, היתה לבחון את אמות המידה והקריטריונים למתן אישורי זיכוי ממס למוסדות ציבוריים. המלצות ועדת פריש אומצו ע"י שר האוצר הקודם והוצגו בפני ועדת הכספים הקודמת ותכליתו של חוזר זה, שנכתב בעקבות המלצות הוועדה ואימוצן, היא ליצור בהירות בנוגע לתנאים לקבלת אישור לפי סעיף 46 ולהביא לידיעת הציבור את הקווים המנחים.

בחוזר מוצגים תבחינים לבחינת מוסד ציבורי הזכאי לקבלת הזכאות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה) העוסק בהענקת זיכוי ממס. אין בחוזר הרבה חדש אך נתמצת את כולו.
כמו כן פורסמו קוים מנחים לקביעת מוסדות כאלו. שיפורטו גם הם בתחילת החוזר.

לראשונה: יינתנו הטבות מס גם לעמותות הפועלות בחו"ל לטובת אזרחי ישראל ולארגונים הומניטאריים ◄ שכרם של עובדי המוסד הציבורי לא יעלה על עלות שכר מקסימלית של מנכ"ל במשרד ממשלתי.

עקרי הקווים המנחים לקביעת מוסדות ציבוריים:

1. פעילות למען רווחת הציבור, אינה עסקית ואינה לטובת פרטים מסוימים.
2. הפעילות משרתת את כלל הצבור, או צבורים מובחנים בעלי זהות, עניין וצרכים משותפים, אך אינה מיועדת לקבוצות חברתיות סגורות.
3. פעילות שאינה נוגדת את ערכיה של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית.
4. פעילות שמימושה אינו כרוך בהפרת חוק.
5. פעילות שאינה פוגעת בביטחון הציבור ובתקנת הציבור.
6. אין סיוע במישרין או בעקיפין לפעילות מפלגתית - פוליטית.
7. פעילות שאינה שוללת את קיום המדינה כיהודית ודמוקרטית, שאינה גזענית ושאינה תומכת במאבק מזויין של מדינות אויב או ארגון טרור.
8. הפעילות הינה בעלת אופי מתמשך (השלכה לפעילות מצילת חיים חד פעמית).
9. פעילות שלמדינה עניין רב בה ונועדה לשרת מטרות לאומיות.
10. הפעילות אינה מתוקצבת מתקציב המדינה במידה מספקת.

יש בתבחינים אלו שינויי דגש מהמפורסם עד עתה.

כתנאי בסיס לקבלת הטבות לפי סעיף 46 המוסד צריך להיות מוסד ציבורי לפי סעיף 9(2) לפקודה.

מוסדות כאלו צריכים לעסוק רק במטרות מבין המטרות דלהלן:

דת, תרבות, חינוך, עידוד התיישבות, מדע, בריאות, סעד, ספורט, עידוד חיסכון לחינוך תיכון וחינוך גבוה, מטרות קרן לב"י, מתן שירותים מוניציפליים באיו"ש ובגולן, מניעת תאונות, תנופה לצמיחה לסיוע למניעת אבטלה, קרן גנסיס לפיתוח הנגב, סיוע לישובים במצוקה, קליטת עליה, סיוע לחיילים משוחררים, פעילות לטוהר מידות ומנהל תקין בשירות הציבורי, איכות הסביבה, שמירת זכויות האזרח, הגנה אזרחית מפעילויות איבה, פעילות לקידום מגזר ההתנדבות ומנהל תקין במוסדות צבור, עידוד תעסוקה והכשרה מקצועית של אוכלוסיות חלשות, סיוע למוסדות ציבור בקידום יכולות כלכליות, ארגוניות או ניהוליות.

להלן עקרי התבחינים לבחינת מוסד ציבורי:

1. כל מטרות המוסד הן מטרות ציבוריות.
2. קיים אישור ניהול תקין ואכן נוהגים לפי הוראות הרשם. החוזר אומר כי פקיד המס רשאי ליידע את רשם העמותות בדבר סטייה מנהליו. לדעתנו הדבר עומד בסתירה להוראות הפקודה (סעיף 232).
3. הפעילות מוכוונת לכלל הציבור או לציבורים בעלי זהות ולא לקבוצות חברתיות סגורות.
4. אין קשר בין התרומות לשירות שניתן ואין המוסד מעניק טובת הנאה בגין תרומות.
5. תמורה בגין השירותים נמוכה משמעותית ממחירי השוק.
6. מפעילי המוסד, עובדיו ובעלי עניין בו לא יפיקו טובת הנאה מהמוסד מלבד שכר סביר.
7. לא תהיה חלוקת רווחים, גם לא במסווה של שכר מוגזם.
8. לא יחולקו כספים ונכסים של המוסד בכל צורה שהיא אלא לשם הגשמת המטרה הציבורית.
9. קריטריונים לזכאות לשירות עומדים במבחנים אובייקטיביים ומפורסמים בקרב הציבור הרלוונטי.
10. החלטות תתקבלנה לפי אמות מידה ציבוריות ויהיה קול שווה לכל חבר הנהלה.
11. השקעות כספים יותרו רק לפי המותר החוק החברות [ראה פירוט בסוף החוזר] או כאשר יש מפקח ייעודי - לפי הוראותיו.
12. המוסד משתמש בנכסיו רק לשם קיום מטרותיו. לא תהיה צבירת עודפים מעל לגודל המחזור השנתי אלא עם הסבר מפורט ומוצדק מגובה באסמכתאות וקיום תכנית מבוססת ואמינה לשלש השנים הבאות.
13. כאשר יש צבירת עודפים כחלק מהמטרות או לפי הוראת תורם הצבירה מותרת. תפורסמנה הנחיות מפורטות בנידון.
14. קיימות תרומות בכסף או בשווה כסף או בעבודת מתנדבים.
15. אין סיוע במישרין או בעקיפין לפעילות פוליטית ומפלגתית.
16. אין העסקה של אדם בעל ניגוד אינטרסים ואין משיכת כספים גם בעקיפין.
17. לא יהיה ספק או נותן שירות בעל ניגוד אינטרסים.
18. במקרה של פירוק יועברו הנכסים למוסד שלו אישור לפי סעיף 46 לפקודה.
19. פעילות עסקית תותר אם:

א. ההיקף אינו מעל 25% מפעילות המוסד.

ב. מנוהלת מערכת הנהח"ש נפרדת לעסק וההכנסות מדווחות.

20. המוסד אינו ממן פעילות עסקית גרעונית לתקופה ממושכת.

21. רווחי העסקים מופנים לפעילות הציבורית של המוסד.
22. שכר עובד לא יעלה על שכר מנכ"ל ממשלתי למעט מוסדות בהם קיימים הסכמי שכר ענפיים או קיבוציים. תפורסם הוראה פרטנית.
23. חל"צ לא יגייס הון מהציבור. מניותיו תקנינה רק זכויות הצבעה, העברת מניות תהיה ללא תמורה ובהסכמת המוסד. תהיה זכות הצבעה שווה לכל חבר.
24. הפעילות תהיה בעיקרה למען אזרחי ישראל (גם בחו"ל) ותושביה.
25. פעילות מיוחדת בחו"ל יכול ותאושר אם היו למטרות לאומיות (כגון הסברה) או למטרה הומניטרית ספציפית. הדבר טעון אישור משרדי האוצר והחוץ.
26. המטרות הציבוריות תעוגנה במסמכי היסוד . גם הדרישות שבחוזר זה תעוגנה במידת האפשר במסמכי היסוד ויקבלו ביטוי בדפוסי הפעולה והניהול.

פירוט ההשקעות המותרות הרלוונטיות:

(1) איגרות חוב שהנפיקה המדינה או שהיא ערבה לפירעונן;
(2) פיקדונות בנקאיים בשקלים חדשים צמודי מדד ונושאי ריבית או נושאי ריבית בלבד;
(3) תכניות חיסכון בנקאיות בשקלים חדשים צמודות מדד ונושאות ריבית;
(4) פיקדונות בנקאיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים למטבע חוץ;
(5) תכניות חיסכון בנקאיות צמודות מטבע חוץ;
(6) איגרות חוב סחירות, שאינן להמרה, אם ההשקעה מדורגת בדירוג A- או A-2 לפחות;
(7) קרנות נאמנות שכל נכסיהן מושקעים באחת או יותר מן הדרכים המפורטות בפסקאות (1), (2), (4) או (6).
(8) קרן לא תשקיע בניירות ערך של מנפיק אחד בשיעור של יותר מ-20% מהשווי הכספי של הכספים העודפים (להלן - השווי הכספי); עלה השווי הכספי על הסכומים המפורטים להלן, תקבע הקרן כי ההשקעה בתאגיד אחד, בפיקדונות, בתכנית חיסכון וכן בניירות ערך שהנפיק התאגיד, לא תעלה על השיעורים הנקובים לצדם:
(1) מיליון שקלים חדשים - 50% מהשווי הכספי;
(2) עשרה מיליון שקלים חדשים - 25% מהשווי הכספי.
(9) דרך ההשקעה של הכספים העודפים של קרן תיבחן בין השאר בשים לב למטרות הקרן ולמדיניות חלוקת הכספים שקבעה בהתאם להוראות החוק, בהתחשב בשינויים שיחולו מזמן לזמן, ובכפוף לתקנון החברה.

לייעוץ נוסף ניתן לפנות למשרדינו ואנו נשמח לסייע בכל נושא.

בברכה,
רודניק וורצל ושות'
רואי חשבון